

Các nhân tố tác động đến phát triển du lịch bền vững thành phố Cần Thơ

Nguyễn Phước Quý Quang
NCS, Học viện Khoa học xã hội

Tóm tắt: Với quan điểm phát triển du lịch gắn với việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, phát triển du lịch trong sự phát triển kinh tế xã hội ổn định và bền vững, bài viết đặt ra những vấn đề mà ngành du lịch Thành phố Cần Thơ cần đặc biệt quan tâm như: phải xây dựng chiến lược và quy hoạch các khu, các tuyến du lịch phù hợp, mang tính trọng điểm; đề ra các chính sách, giải pháp thúc đẩy phát triển du lịch; đầu tư và nâng cấp cơ sở hạ tầng, giao thông công cộng; đa dạng hóa các loại hình sản phẩm du lịch; tăng cường quảng bá, xúc tiến du lịch trong khu vực và quốc tế; đào tạo và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đảm bảo tính chuyên nghiệp, đáp ứng bối cảnh hội nhập quốc tế.

Từ khóa: chính sách, giải pháp, xúc tiến, du lịch, Cần Thơ.

1. Dẫn nhập

Thành phố Cần Thơ có vị trí địa lý rất thuận lợi, được mệnh danh là Tây Đô, trung tâm của miền Tây, nơi rất thuận lợi về giao thông vận tải cả đường bộ, đường thủy... Có thể nói, Cần Thơ có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch. Những tiềm năng du lịch của thành phố Cần Thơ cũng có những điểm tương đồng với tiềm năng du lịch của đồng bằng sông Cửu Long như du lịch sinh thái, miệt vườn, du lịch văn hóa. Đồng thời thành phố cũng có những thế mạnh du lịch riêng, do là trung tâm của miền Tây Nam bộ nên thành phố có nhiều di tích văn hóa, lịch sử cách mạng tiêu biểu, có giao thông thuận lợi cho phát triển du lịch hơn các tỉnh khác trong vùng. Tất cả những lợi thế đó đã tạo cho TP. Cần Thơ một nét đặc trưng riêng biệt so với các tỉnh thành khác trong khu vực và có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển du lịch theo đúng định hướng phát triển du lịch của Chính phủ.

2. Tài nguyên du lịch – nhân tố đảm bảo cho phát triển bền vững du lịch thành phố Cần Thơ

Tài nguyên du lịch là khách thể của du lịch, là cơ sở phát triển của ngành du lịch. Tất cả các nhân tố có thể kích thích động cơ du lịch của du khách được ngành du lịch tận dụng và từ đó sinh ra lợi ích kinh tế và lợi ích xã hội thì đều gọi là tài nguyên du lịch. Tài nguyên du lịch được phân loại như sau:

2.1. Tài nguyên du lịch thiên nhiên

Địa hình Cần Thơ có đặc điểm chung là mang đặc điểm của địa hình châu thổ ĐBSCL, được hình thành

bởi quá trình bồi đắp phù sa của các con sông nên đất đai màu mỡ, trù phú, dân cư đông đúc, hệ thống kênh rạch dày đặc, các cù lao cây ăn quả quanh năm xanh tốt. Cần Thơ có dạng địa hình đồng bằng nhưng lại có đặc thù của một vùng sông nước với các bãi bồi như các cù lao, cồn cát nằm ở ven sông Hậu hoặc giữa dòng chia đôi sông lớn và các bãi trũng với các sản phẩm cá tôm có thể chế biến các món đặc sản của vùng để phục vụ du lịch. Bên cạnh đó, Cần Thơ còn có hệ thống sông rạch chằng chịt với tổng chiều dài khoảng 4.300 km cung cấp nước ngọt quanh năm đáp ứng nhu cầu sinh hoạt của con người cũng như hoạt động tưới tiêu cho ruộng vườn và phục vụ cho hoạt động du lịch.

2.2. Tài nguyên du lịch xã hội - nhân văn

Vùng đất Cần Thơ gắn liền với lịch sử khai hoang của vùng đất Nam Bộ rất giàu truyền thống văn hóa độc đáo, lịch sử hình thành và phát triển của vùng. Đồng thời, Cần Thơ còn được thừa kế các nét văn hóa của các dân tộc như Hoa, Khmer đã và đang sinh sống tại Cần Thơ hình thành nên lợi thế về du lịch văn hóa – lễ hội cũng như du lịch làng nghề của vùng.

Bên cạnh đó, Cần Thơ còn có nhiều làng nghề sản xuất các mặt hàng thủ công mỹ nghệ có giá trị phục vụ hoạt động du lịch như: Các tổ hợp đan mây, tre; các tổ hợp thêu ren xuất khẩu; các làng dệt thảm; làng trồng hoa Thới Nhứt; làng đan lưới Thơm Rơm; làng đan lợp Thới Long; các làng nghề chuyên chế biến các loại thực phẩm dân dụng thông thường.

3. Những yếu tố tác động đến phát triển bền vững du lịch thành phố Cần Thơ

3.1. Sự tác động của môi trường vĩ mô

- Yếu tố kinh tế

Trong những năm qua, mặc dù có nhiều khó khăn thách thức, kinh tế Cần Thơ vẫn có những bước phát triển đáng kể, vượt lên khá cao và khá nhanh so với khu vực và cả nước.

Với vị trí thuận lợi là trung tâm của vùng ĐBSCL và hệ thống giao thông thủy, bộ thông suốt khắp cả vùng, Cần Thơ còn là nơi tập trung nguyên liệu để chế biến, trung chuyển, mua bán hàng hóa, cung cấp dịch vụ - thương mại cho các tỉnh ĐBSCL và cả nước, đồng thời thực hiện mậu dịch với các nước trên thế giới. Hiện nay, thành phố Cần Thơ đã có quan hệ xuất nhập khẩu với gần 80 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới như Asean, Châu Á Thái Bình Dương, Châu Âu, Châu Phi và Bắc Mỹ,....

Về du lịch, thành phố phát triển du lịch theo hướng du lịch xanh, du lịch sinh thái, du lịch kết hợp hội nghị, hội thảo; xây dựng các tuyến du lịch văn hóa, phát triển các tour du lịch liên vùng và du lịch quốc tế...

- Yếu tố chính trị - chính phủ

Không khí chính trị hoà bình đảm bảo cho việc mở rộng các mối quan hệ kinh tế, khoa học kỹ thuật, văn hoá và chính trị giữa các dân tộc. Du lịch nói chung, du lịch quốc tế nói riêng chỉ có thể phát triển được trong bầu không khí hoà bình, ổn định, trong tình hữu nghị giữa các dân tộc. Tình hình an ninh chính trị, trật tự xã hội ở Cần Thơ luôn ổn định và được giữ vững đã tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động du lịch của thành phố phát triển. Vấn đề đảm bảo an toàn cho du khách đang được các cấp, các ban ngành có liên quan bất tay thực hiện.

Đã có sự chuyển biến tích cực trong nhận thức về vị trí, vai trò của ngành du lịch, hoạt động du lịch được các cấp chính quyền quan tâm tạo điều kiện phát triển, việc Ủy Ban Nhân Dân Thành phố ban hành chỉ thị "Đẩy mạnh phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn" và quyết định thành lập Trung tâm xúc tiến du lịch, Thanh tra chuyên ngành, Ban quản lý dự án đầu tư phát triển du lịch đã tạo ra sức bật mới cho du lịch Cần Thơ.

- Yếu tố văn hoá - xã hội

Là một đô thị lớn nhất của ĐBSCL, với lịch sử hình thành và phát triển lâu đời, TP. Cần Thơ có hệ thống dịch vụ y tế tương đối phát triển, trong đó đặc biệt công tác y tế dự phòng luôn được chú trọng. Đây là một điều kiện hết sức thuận lợi cho phát triển du lịch.

Vì là đô thị lớn nhất ĐBSCL nên có hệ thống các cơ sở thể thao — văn hoá tương đối phát triển. Đây là điều kiện thuận lợi phục vụ thị trường khách nội địa

cũng như loại hình du lịch hội nghị hội thảo. Khi hệ thống các cơ sở này đáp ứng tiêu chuẩn tổ chức các hoạt động thể thao lớn của quốc gia cũng như quốc tế.

Hệ thống dịch vụ tài chính ngân hàng của Cần Thơ hiện nay phát triển nhất khu vực ĐBSCL, tuy nhiên vẫn chưa thực sự đáp ứng nhu cầu của khách du lịch, các ngân hàng cũng như các dịch vụ đi kèm.

Trên địa bàn thành phố Cần Thơ hiện nay tập trung nhiều dân tộc sinh sống từ rất lâu đời như dân tộc Kinh, Hoa, Khmer,... đã góp phần hình thành nên đời sống văn hoá tôn giáo rất phong phú và đa dạng, giúp cho Cần Thơ trở thành một thành phố có tiềm năng phát triển du lịch to lớn.

- Yếu tố tự nhiên

Về địa chất, địa hình: Nhìn chung, địa hình của Thành phố Cần Thơ tương đối bằng phẳng, có độ dốc rất nhỏ từ Bắc xuống Nam và từ Đông sang Tây (khoảng 0,3%). Đất ven sông có độ cao từ +1,6m đến +2,1m, cá biệt có khu vực có độ cao +2,3m đến +2,5m (Trà Nóc và Cồn Cái Khế).

Về khí hậu: Kết quả quan trắc nhiều năm tại khu vực cho thấy, đặc điểm khí hậu của Thành phố Cần Thơ mang đặc tính của toàn bộ khu vực ĐBSCL là khí hậu nóng ẩm chịu ảnh hưởng của chế độ gió mùa. Trong năm, khí hậu chia thành 2 mùa rõ rệt: mùa mưa và mùa khô. Cần Thơ hầu như không chịu ảnh hưởng trực tiếp của bão. Nhiệt độ trung bình hàng năm của khu vực Cần Thơ là 270C.

Các điểm du lịch tự nhiên có giá trị: Cần Thơ có tiềm năng du lịch tự nhiên tương đối phong phú và đa dạng. Nổi bật nhất là hệ thống sông, kênh rạch có thể được khai thác tạo thành những sản phẩm du lịch đặc thù, hấp dẫn. Các điểm du lịch vườn, làng du lịch của Cần Thơ cũng đã bước đầu được đầu tư và khai thác kinh doanh có hiệu quả. Ruộng đồng của Cần Thơ cũng là tài nguyên du lịch có giá trị, có thể đưa vào khai thác.

- Yếu tố kỹ thuật - công nghệ

Ngày nay trong hoạt động du lịch thì hệ thống thông tin liên lạc có một vai trò hết sức quan trọng, nó đảm nhiệm việc truyền các thông tin đi một cách nhanh chóng và kịp thời, đồng thời góp phần giao lưu giữa các vùng, miền trên cùng một lãnh thổ hay trên toàn thế giới. Do đó, từ năm 2003 trang Web Thành phố Cần Thơ đã đi vào hoạt động từng bước ổn định và đang tiếp tục nâng cấp, dự án mở rộng mạng lưới internet đã được triển khai ở một số địa phương vùng nông thôn và các trường phổ thông trung học...mục đích là để cung cấp thông tin thời sự về địa điểm du lịch đến cho nhân dân cũng như nhằm giới thiệu về tiềm năng, thế mạnh, sản phẩm du lịch đặc trưng.

3.2. Sự tác động của môi trường vi mô

- Đối thủ cạnh tranh chính

Đối thủ cạnh tranh quốc tế: So với các nước trong khu vực và trên thế giới, Việt Nam chỉ mới ở giai đoạn đầu của quá trình phát triển ngành du lịch. Tuy đạt được một số kết quả cơ bản, nhưng ngành du lịch Việt Nam nói chung và ngành du lịch Cần Thơ nói riêng vẫn còn những hạn chế trong cạnh tranh du lịch với các nước trong khu vực và trên thế giới. Chất lượng sản phẩm du lịch chưa cao, loại hình du lịch chưa phong phú, độc đáo, chưa đậm đà bản sắc dân tộc Việt Nam, giá cả đắt hơn so với một số nước trong khu vực, nhất là cước phí vận chuyển hàng không. Những hạn chế nêu trên đã đưa đến một thực tế là, trên cả tầm quốc gia và địa phương, sức cạnh tranh của du lịch Việt Nam nói chung, Cần Thơ nói riêng hiện nay còn yếu, chúng ta chưa phải là đối thủ cạnh tranh du lịch của các nước có nền kinh tế du lịch phát triển trong khu vực như Thailand, Malaysia, Singapore...

Đối thủ cạnh tranh trong nước: Hoạt động du lịch mang tính chất liên ngành, liên vùng nên trong nhiều trường hợp, sự phát triển mang tính đặc thù của từng địa phương sẽ tạo ra khả năng hỗ trợ cho nhau để hình thành các tuyến du lịch phong phú và đa dạng. Tuy nhiên, do sự phát triển tương tự vì cùng dựa trên những tài nguyên du lịch giống nhau và trình độ quản lý tương đương nhau nên giữa các địa phương không tránh khỏi sự cạnh tranh trong việc thu hút khách, thu hút vốn đầu tư. Ngành du lịch An Giang, Tiền Giang, Bến Tre là đối thủ cạnh tranh chính của du lịch Cần Thơ mà muốn phát triển bền vững du lịch thành phố Cần Thơ, cần phải có một cái nhìn tổng thể để có thể phát huy thế mạnh nội tại của du lịch thành phố.

Ngày nay với sự tăng trưởng không ngừng của ngành công nghiệp không khói cùng với việc nhu cầu được vui chơi giải trí, được khám phá những phong cảnh đẹp, những tập tục truyền thống, những nét văn hoá đặc sắc của các vùng miền của các dân tộc trên thế giới của con người ngày càng được chú trọng đến. Nhận thấy được nhu cầu tăng lên đó các nhà đầu tư du lịch từ hành ngoài TP. Cần Thơ và nước ngoài — có kinh nghiệm, vốn lớn; Các tỉnh khác của ĐBSCL; Các nhà đầu tư mới do chi phí dịch vụ, đất đai rẻ đều muốn nhảy vào kinh doanh trong lĩnh vực này, hình thành nên thị trường kinh doanh du lịch nhộn nhịp đồng thời cũng tạo ra sự cạnh tranh quyết liệt.

4. Kết luận

Phân tích các nhân tố tác động đến du lịch thành phố Cần Thơ cho thấy rằng, việc xác định đối thủ cạnh tranh cũng đặc biệt quan trọng hơn trong một thị trường có nhiều đối thủ tham gia, thông qua ma trận hình ảnh cạnh tranh cung cấp cho ta nhiều thông tin chiến lược quan trọng. Môi trường bên ngoài và bên trong ngành là hệ thống các yếu tố phức tạp, ảnh

hưởng đến hoạt động của ngành, có yếu tố tạo thuận lợi (các cơ hội, điểm mạnh), có yếu tố gây khó khăn (các nguy cơ, điểm yếu) thể hiện trên ma trận IEF, EFE sẽ được đưa lên ma trận SWOT để đề xuất các cặp kết hợp tương ứng: điểm mạnh/cơ hội, điểm mạnh/nguy cơ, điểm yếu/cơ hội, điểm yếu/nguy cơ, là cơ sở của các giải pháp chiến lược có thể lựa chọn./.

Tài liệu tham khảo

Phạm Trung Lương (2001), Tài Nguyên và môi trường du lịch Việt Nam, Nxb Giáo dục.

Phạm Trung Lương, Hoàng Hoa Quân, Nguyễn Ngọc Khánh, Nguyễn Văn Lanh, Đỗ Quốc Thanh (2002), Du lịch sinh thái những vấn đề về lý luận và thực tiễn phát triển ở Việt Nam, Nxb Giáo dục.

Sở Văn hoá - Thể thao - Du lịch TP. Cần Thơ (2006), Chương trình phát triển du lịch thành phố Cần Thơ đến năm 2010 — tầm nhìn 2020.

Quyết định số 67/2008/QĐ-UBND ngày 17 tháng 08 năm 2006 của UBND Thành Phố Cần Thơ, Về việc Phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển Du lịch thành phố Cần Thơ đến năm 2010 và định hướng đến năm 2020.

Sở Du lịch TP. Cần Thơ, Báo cáo tháng về tình hình phát triển du lịch TP. Cần Thơ từ tháng 1 đến tháng 12 từ năm 2006 - 2011, TP. Cần Thơ.

Sở Công Thương TP. Cần Thơ, Báo cáo thực trạng và giải pháp khôi phục, phát triển làng nghề truyền thống, nghề thủ công TP. Cần Thơ (2010), TP. Cần Thơ.

Ủy ban nhân dân TP. Cần Thơ (2014), Rà soát quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế-xã hội TP. Cần Thơ đến năm 2015 và tầm nhìn đến năm 2020, TP. Cần Thơ.

Carte, E. (1993), Ecotourism in the Third World: Problems for sustainable Tourism Development, Tourism Management, No4, 85-90.

Ceballos- Lascurain, H.(1996), Tourism, Ecotourism, and Protected Areas, IUCN-The World Conservation Union.